

Антошина І. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»
кандидат юридичних наук, асистент кафедри загальнотеоретичної
юриспруденції*

ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИКАХ ПРАВА

Для сучасної юридичної теорії питання стосовно функцій права, їх цілісності та тенденцій розвитку є необхідною умовою розвитку правового життя. Згідно зі змінами соціальних та індивідуальних потреб змінюються і функції права. При цьому традиційні функції права не тільки змінюються, але й відбувається формування нових, нетрадиційних функцій. Функції права покликані забезпечити досягнення цілей правової системи, встановити правовий порядок у різних соціальних сферах, сформувати правову свідомість, правову культуру особистості та суспільства, забезпечити права і свободи людини та громадянина.

Сучасне право характеризується зміною функціональної спрямованості та є відкритою системою, яка перебуває у постійному стані обміну інформацією з соціальним середовищем, в якому вона функціонує. Як традиційно прийнято вважати, основним призначенням права є регулювання суспільних відносин. Однак, саме у сучасному праві на перший план виходить його координаційна роль, яка стає основоположною. Саме ця роль права дає можливість безпосередньо говорити про ті зміни, які відбуваються у системі функцій сучасного права. Глобальний розвиток інформаційного суспільства сприяє можливості інтенсивного інформаційного обміну, який відбувається в інформаційній взаємодії зацікавлених суб'єктів. Саме інформація виступає найважливішим елементом, наповненням комунікації та опосередковує усі комунікативні процеси. Комунікація скріплює будь – яке суспільство та сприяє його розвитку, виступає не тільки умовою та формою існування соціуму, але і права. Поляков А. В. виділяє інформаційну природу права, таке що: «право слід

розуміти як оснований на соціально визнаних та загальнообов'язкових нормах комунікативний порядок відносин, учасники якого взаємодіють шляхом реалізації своїх прав та обов'язків [2]

Так, становлення та розвиток людини є можливим саме завдяки здатності до комунікації, людина від самого початку є комунікативною, тобто вона налаштована на спілкування з іншими. Комунікація дійсно є не тільки умовою та формою існування соціуму, але і права. Можна констатувати факт, що сучасне право набуває іншу окраску, саме цей факт сприяє безпосереднім змінам у системі функцій права.

Функції права служать своєрідною зв'язковою ланкою між матеріальним світом (об'єктивною реальністю) та правом, яке, у свою чергу, покликано впорядковувати матеріальний світ згідно з потребами суспільного розвитку [1, с. 5-6].

На підставі правової спадщини, що склалася відбуваються зміни в рольовому призначенні права, сучасна юриспруденція покликана поповнюватися новими науковими знаннями стосовно традиційних функцій права, що, в свою чергу, дозволяє заглянути в глибини правового буття.

Виходячи з розгляду права як цілісного утворення, що має складну багаторівневу структуру, яка функціонує в різних напрямках і сферах суспільного життя, можна стверджувати про постійний розвиток функцій права, зміну їх впливу на свідомість і волю людей, на поведінку останніх. Функції права перебувають у постійному русі, розвитку, їх номенклатура не є постійною, а навпаки змінюється. Можна констатувати факт, що система функцій сучасного права становить собою складне, багаторівневе, ієрархічне, динамічне утворення.

Так, регулятивна функція права все ширше заміщується координаційною функцією права. Різко змінюється роль інформаційної функції права, нормативна функція права доповнюється ситуативною функцією права.

У цілому глобалізація стала найважливішою характеристикою розвитку правових систем, коли формується інформаційне суспільство, змінюються принципи взаємодії держави й особи, відбувається процес змін у традиційних

функціях права і формуються нетрадиційні функції права. Процеси глобалізації, які відбуваються в сучасному світі, індивідуалізація суспільства та його інформатизація сприяють змінам у системі функцій права та виділенню таких нетрадиційних функцій права як: демографічна, експресивна, інформаційна та ін..

Так, традиційно в юридичній літературі функції права поділяються на загальносоціальні та спеціально-юридичні.

Сьогодні представлена класифікація функцій права на втрачає свій сенс. Можна констатувати, що функції сучасного права, такі як виховна, економічна, інформаційна набувають нового забарвлення та більш глибинного значення і є також спеціальними (юридичними) функціями права, що свідчить про ті зміни, які відбуваються у сучасному права у процесі змін відносин між правом та державою. Ю.М. Оборотов зауважує, що сучасне праворозуміння, зумовлене новим співвідношенням між правом і державою в руслі правового світогляду, що зумовив дві традиції в розумінні цього співвідношення та у зв'язку із цим існуванням двох різних концепцій: правової держави та правління права [3, с.6]. Саме на основі зміни образу права, тобто відходженням від нормативістського підходу до визначення права та розірвання жорсткого зв'язку права та держави, дає нам можливість побачити, що сфера юридична, це не тільки сфера, яка обмежується державою та свідчить про зміну функціональних характеристик права. Інше бачення існування права, яке є поєднанням саме м'якого та жорсткого права і зумовлює поряд із традиційними функціями права (регулятивною, охоронною функціями права) появу та нову роль такої нетрадиційної функції права, як інформаційна функція права. Сьогодні, інформатизація є визначальною та проникає в усі інші процеси, стрімка інформатизація суспільства, затвердження інформаційної влади, формування інформаційних інститутів, формування сфери інформаційного права. говорить про становлення та удосконалення позицій даної функції права. Інформаційна функція права – один із найважливіших шляхів руху соціальної інформації, яка використовується для передачі необхідних відомостей суб'єктам права.

Література:

1. Абрамов А. И. Проблемы реализации регулятивной функции права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 – теория и история права и государства; история правовых учений / А. И. Абрамов. – Н. Новгород, 2005. – 26 с.
2. Поляков А.В., Тимошина Е.В. Общая теория права // А.В. Поляков, Е.В. Тимошина / Учебник. СПб, 2005. – С.331
3. Оборотов Ю. М. Сучасне праворозуміння та визначення права / Ю. М. Оборотов // Актуальні пробл. держави і права. – О., 2003. – Вип. 18. – С. 4–9